

Angleška ofenziva v Ženevi proti agresivnosti Italije

Vak čas pride do preloma med Italijo in Ligo narodov ali pa bo Mussolini kapituliral. Danes se ima odločiti Francija, ali se postavi na stran Anglije ali pa bo še nadalje dajala pota Italiji. Francoski premier Laval je svoj odločilni govor odložil na petek

Ženeva, 12. sept. — Jutri prihoditev, ki prinese prelom med Ligo narodov in Italijo in nastop Lige proti Italiji zaradi neosnovane agresivnosti v Afriki ali pa kapitulacija Mussolinija. Kam pa de odloči, je odvisno od Francije, ki do danes še vedno činec v koleha sem in tja z namerami, da bo "volk sit in koza črna". Francoski ministrski predsednik in zunanji minister Laval je jutri govoril v skupščini Lige narodov in v tem govoru moral povedati, kje stoji.

Anglija je včeraj govorila in dejala povedala 16. skupščini Lige narodov, da je pripravljena na sankcije (kazensko postopanje) proti Italiji, ako se tudi članice Lige odločijo za sankcije; akcija za sankcije mora biti kolektivna. Če pa o članice Lige ostanejo pasivne in pustijo Italiji proste roke v Afriki, tedaj pa bo Anglija pustila Ligo narodov in se bo opolnoma umaknila s kontinenta Evrope.

Anglija je govorila v osebni zvezi zunanje ministra Simona Hoareja. Hoare je dejal, da Anglija ne bo sodelovala s svojimi stališči na italijansko-abisinski spor, ampak izjema, kakršna se priporoča od nekih strani (Francija) in katero bi neke strani (spet Francija!) rade potlačile ali enostavno ignorirale, kar pa ni nič ne pomeni. Načela, na katerih stoji, so tisti most, ki veže Anglijo z Evropo in kadar Liga pusti svoja načela, tedaj bo ta most porušil.

Te besede angleškega zunanjega ministra so naredile silen vtis na delegate. Hoare je jasno povedal, da Liga ne sme dobiti agresivne vojne nobeni članici in če se bo Liga drla za stališča, je Anglija pripravljena sodelovati v sankcijah proti vsaki državi, ki hoče kršiti to stališče.

Laval je bil po Hoarejevem govoru tako zmešan, da je opustil danes svoj pripravljeni govor. Naznanil je, da bo govoril na petek.

Toda Laval se ni opustil svoje politike kompromisiranja in razmetanja. Takoj je aranziral sestanek s Hoarejem in delegati drugih vplivnih dežel, da ima "zelo važen načrt".

Hoarejev govor je vplival na Italijane kakor močan curek mrzle vode. Spoznali so, da je Hoare veliko več povedal Lavalu, kot pa je bil v strah jih je, da Anglija pridobi Francijo zase. Do tega sta Anglija in Francija razporejeni; je Italijanom lahko pomagati Ligo in ves svet, toda če bo Italija do hitro-konec, če se Francija odloči za stališče Anglije.

Italijanski delegati so sinoči napadli Laval in skoraj očitno napadli nanj, naj Francija ne sodeluje v sankcijah. Iz Rima je prišla prva vest, da je italijanski tisk sinoči naslovljal desperaten apel na Francijo, da se opolnoma umakne s kontinenta Evrope.

Domače vesti

K nesrečni smrti rojaka Princea Pueblo, Colo. — Jakob Prince, ki je zadnje soboto ponoči zgorel s petimi drugimi rudarji vred v azilu, v katerem so spali, je bil star 42 let in doma iz Pizave Gorice pri Ljubljani.

Operacija

Canonsburg, Pa. — John Rosenberger, član društva 138 SN-PJ, se je zadnje dni podvrnil operaciji na kili v starosti 61 let. Nahaja se v Canonsburg General bolnišnici.

Clevelandске vesti

Cleveland. — Jos. J. Strojnik je umrl naglo smrti, zadet od srčne kapi. Star je bil 39 let in rojen tu. Zapuščal ženo, šest otrok, mater, štiri brate in tri sestre. — Elsie Benčin, stara 13 let, je umrla za zastrupljenjem krvi, ki je prišlo, ko se je pred šestimi tedni urezala s steklom v nogo. — Zapuščala starše in dva brata. — Stefan Radović je bil žrtve avtne nesreče. Trčil je z njegovim avtom neki človek, ki je divje vozil ukradeni avto, in ga zelo resno poškodoval. — John Adamci je prejel žalostno vest, da je v Andolah pri Sv. Gregorju umrla njegova mati Neža Adamci v lepi starosti 92 let.

Pupinova hči toži glede oporoke Norfolk, Conn. — Mrs. Smith, hči umrlega jugoslovanskega profesorja Mihaila I. Pupina, je vložila tožbo za razveljavljenje očetove oporoke, katero je Pupin naredil pred 20 leti. Po tej oporoki bi hči dobila po očetovi \$50,000, če pa bo testament ovržen in bo premoženje enako razdeljeno, pripade njej več \$100,000. Pupin je zapustil velike vsote denarja raznim šolam in zavodom v Jugoslaviji, čemur pa njegova hči nasprotuje.

Poroka

Turtle Creek, Pa. — Ann J. Kacin, članica društva 715 SN-PJ, se je te dni poročila s Charlesom Fontovo v baptistični cerkvi. Medene tedne bosta prebila v Atlantic Cityju. Obilo sreče.

Nov grob v Kansasu

Franklin, Kans. — Pred nekaj dnevi je tu umrla Jera Hausar, stara 58 let in doma iz Dola pri Mokronogu. V Ameriki je bila 30 let.

Stavkovna bitka v Minneapolis; dva ubita

Minneapolis, Minn. — V sredo zvečer je izbruhnila bitka med stavkarji in policijo pred tovarno Flour City Ornamental Works. Dva gledalca, ki nista imela nič opraviti s stavko — od teh je bil eden neki 15-letni deček — sta bila ustreljena in 18 drugih oseb je bilo ranjenih.

delegat Tekla Havariate obtožil Italijo, da je ponaredila fotografije v svoji obtožnici, v kateri omenja grozodejstva Abesincev nad Italijani v Eritreji in Somali. Abesinski delegat je patetično apeliral na skupščino, naj prepreči Mussolinijev napad na njegovo domovino.

London, 12. sept. — Vse časopise v Angliji se danes pohvalno izražajo o govoru zunanjega ministra Hoareja v Ženevi. Celo socialistični Labor Herald je zadovoljen z govorom.

Longov morilec je bil izzreban?

Policija je dobila vest o organizirani zaroti

New Orleans, La., 12. sept. — Medtem ko Longovi pristaši obkrožujejo izgubo svojega "firarja" in se kavsajo med seboj za "Kingfisher" tron, je policija izvedela, da je bil senator Long žrtve organizirane zarote. Govorica se širi po New Orleansu in drugih krajih Louisiane, da se je sešla tajna grupa intelektualnih louisianskih patriotov in soglasno zaključila, da Longovih političnih eskapad mora biti konec. Zedinili so se za "najkrajši konec", organizirali med seboj "smrtno poroto", ki je obsodila Longa na smrt, nakar so žrebali, kdo med njimi naj izvrši smrtno obsodbo in si izvoli lastno smrt, kajti vedeli so, da živ ne ostane. In dr. Carl A. Weiss je potegnil črno kroglico.

Državni organi so začeli preiskavo, da razgalijo zarotnike, če so res bili, obenem pa zahtevajo, naj tudi federalni senat uvede preiskavo o zaroti zoper Longa. V senatu je bil storjen sklep in imenovan odsek za preiskavo Longove propagande. Ta odsek je zdaj nepotreben, toda Longovi pristaši hočejo, naj zdaj preišče vzroke Longove smrti.

Long je bil danes pokopan na vrtu državnega kapitola (državna zbornica je morala posebno zaključiti, da se to zgodi) s civilnimi in vojaškimi častmi, kakršnih je bilo malo Američanov deležnih v zadnjih letih. Okrog 10,000 ljudi je v sredo korakalo mimo Longove krste v rotundi kapitola.

Mussolini izgubil kredit v Chicagu

Cikaška tvrdka ustavila avtotruke za Afriko

Chicago. — Athey Truss Wheel korporacija, ki izdeluje traktorske avtotruke in katera je imela naročilo od italijanske vlade, da izdelava in pošlje večje število teh trukov naravnost v italijansko kolonijo Somaliland v vzhodni Afriki, je zadnje dni odpovedala naročilo. Tako poročajo cikaški listi. Družba je odpovedala naročilo iz razloga, ker ni prejela zahtevanih garancij za pravočasno plačilo v gotovini. To je nov dokaz, da finančni kredit fašistične Italije pomenja v inozemstvu.

Podpora za ter-hautske stavkarje

Debsov spominski shod

Terre Haute, Ind. — (FP) — Cikaški delavski obrambni in pomožni odbor je sporočil stavkarjem pri Columbian Enameling kompaniji, da jih bo v kratkem času založil z živežem, katerega je pričel zbirati. Njegov predsednik Meyer Adelman je apeliral za pomoč tudi na konvencijo Illinoiske delavske federacije, ki zboruje v Bellevillu. Stavka traja že od 23. marca in se je v tem času izneverilo le 30 delavcev.

Powers Hapgood, Leo Vernon in A. Gilmartin so bili izpuščeni na prosto pod poroštvom od \$500 do \$1000 za vsakega. Aretirani so bili na obtožbo "potepušstva". Proces se bo vršil 25. septembra. Gilmartin je tajnik delavskega in socialističnega obrambnega odbora. Ostala dva sta bila že prej aretirana radi krašitve obsednega stanja — ker sta insistirala za svobodo govora.

Dne 3. novembra bo tukaj zopet govoril Norman Thomas na Debsovem spominskem shodu, ki se bo vršil brez ozira na obsedno stanje. Ko je zadnjič tukaj govoril, so oblasti obsedno stanje suspendirale, ker so se zbleli viharja, ki bi nastal po deželi, če bi bile Thomasa aretirale.

Načrt za industrijski mir odklonjen

Pokopali so ga zastopniki unij in podjetnikov

Cleveland, — (FP) — Načrt pomožnega delavskega tajnika McGradyja za "industrijski mir", ki je predvideval prisilno poravnava sporov in odpravo stavk, je bil pokopan na skupni konferenci med zastopniki tukajšnje centralne unije in trgovske zveze.

Kaj so zastopniki obeh skupin govorili za zaprtimi vrati, ni znano. Naznanili so le, da so načrt odložili "za nedoločen čas."

Med unijami delavstvom je vstala večja opozicija proti McGradyjevemu načrtu za prisilno industrijsko razsodišče. Pa tudi v krogih trgovske zbornice niso bili preveč navdušeni zanj. Prvič so dvomili, če bi ga unijski voditelji sploh mogli enforrirati v slučaju sprejetja, drugič pa čakajo izida mestnih volitev, pri katerih so izgleli, da bodo prodrli s svojim županskim kandidatom. V tem slučaju bi ne čutili toliko potrebe za prisilno razsodišče, ker bi jim bila na razpolago policija za razbijanje stavk.

Slični načrt je McGrady skušal poriniti tudi po grlu delavstva v Toledu. Bil pa je odklonjen. Pobjal ga je tudi William Green, predsednik Ameriške delavske federacije.

POTREBA VIŠJH MEZD IN KRAJŠEGA DELOVNKA

ADF kaže na enostransko "okrevanje" biznisa

NAD 11 MILIJONOV BREZ DELA

Washington. — (FP) — Enostransko izboljšanje biznisa, "ki se zdaj nahaja v najbolj vitalnem zamahu od 1930," bo postalo še bolj enostransko, če delavstvo ne doseže zvišanja plač in skrajšanja delovnika, je mnenje mesečnega gospodarskega pregleda Ameriške delavske federacije.

Ta "vitalni zamah" biznisa vidi federacijski pregled v naraščanju dividendnih izplačil, ki so v avgustu znašala 11 milijonov ali 4% več kot pred enim letom. Nadalje v dejstvu, da je jeklarska industrija prvič od 1930 postala aktivna — v finančnem oziru. Naročila farmakih strojev so v prvi polovici tega leta presegla lanska naročila za 75%. V prvih sedmih mesecih so avtne družbe prodale 599,000 več avtov kot v isti dobi lani.

Na drugi strani pa ni nobenega izboljšanja v uposlenosti ali, kakor pravi poročilo, da "uposlevanje ni držalo koraka s pridobitvami biznisa". V resnici pa uposlenost pada v privatnih industrijah kljub novi "vitalnosti" biznisa.

Gospodarski pregled ADF poudarja veliko potrebo po zvišanju plač in skrajšanju delovnika. Pravi, da je čas tukaj, ko mora delavstvo zahtevati oboje, ker drugače bo bizniško okrevanje še bolj enostransko.

Pravi, da je biznis pridobil nazaj že precej več kot polovico od celotnega nazadovanja v tej krizi. Plače od ure so na drugi strani 14% nižje kakor so bile 1929, medna izplačila v štirih glavnih industrijah: rudarski, tovarniški, železniški in stavbiški, ki normalno uposlujejo 12,750,000 delavcev ali nad 25% prebivalstva — so pa še vedno okrog 50% nižje kot so bile leta 1929.

Brezposelnost je po oceni tega poročila še vedno tam, kjer je bila. Znaša ne manj ko 11 milijonov. Od teh 11 milijonov je nad štiri milijone delavcev (družin) odvisnih od vlade — pol-drugi milijon jih je na direktnem relifu, dva milijona je uposlenih pri religijah delih in 750,000 pri Public Works administraciji in CCC. Ostalih sedem milijonov brezposelnih se preživlja kakor se more.

Kljub tej veliki brezposelnosti je pa biznis "v najvitalnejšem zamahu od 1930."

Elektrarske za-druge za farmarje

Iz krempeljev trusta se bodo skušali osvoboditi

Superior, Wis. — (FP) — V severnem delu Wisconsinu in Michiganu se je med farmarji pričelo gibanje za ustanovitev elektrarskih združenj, ki mnogo obeta. V nekaterih krajih so že pričeli zbirati finančna sredstva za realiziranje teh združnih projektov.

Denar upajo dobiti s prodajanjem združnih delnic. Kupil jih bo lahko vsak odjemalec, oziroma bo vsak odjemalec obenem postal tudi zadrugar. Te elektrarske zdruge se bodo bavile v prvi vrsti z distribucijo elektrike, ker je znano, da tukaj najbolj šteje žuli. Elektrarski trust računa 10 do 15-krat več kakor so pa proizvajalci stroškov elektrike. Pravi, da je cena radi tega tako visoka, ker so dragi transmisijski vodi.

V Minnesoti so preračunali, da stanejo transmisijski vodi od \$1000 do \$1100 za miljo, zadrugarji so pa pronašli, da je mestna elektrarna v Litchfieldu, Minn., zgradila te vode po \$600 miljo. Računajo, da tudi elektrarske zdruge ne bodo več stali.

Wisconsinaka Public Service komisija je zadrugarjem povedala, da njih elektrarne ne bodo prišle pod državni regulacijski zakon, če bodo oddajale elektriko le članom. In ker bo vsak odjemalec lahko postal član, se bo to lahko uredilo. Vsekakor so pa pripravljeni razbremeniti elektrarski trust "visokih" stroškov v zvezi s transmisijo elektrike in na ta način priti do cene elektricne sile.

Poslanec ustreljen v mehiškem kongresu

Mexico City, 12. sept. — V teku ostre debate med večino in manjšino na včerajšnji seji mehiške poslanske zbornice so počili strelci v galeriji in poslanec Martinez Valedaz iz države Jalisco je obšel mrtev in trije drugi poslanci so bili ranjeni. Oddanih je bilo okrog 50 strelcev.

Možnost nove stavke v lukah zapada

Podjetniki odklonili zahtevo za spremembo pogodbe

San Francisco. — (FP) — V pristaniščih zapadne obale je nastala nevarnost nove stavke, ker so podjetniki odklonili zahtevo mornarske in pristaniške unije za modifikacijo pogodbe, oziroma odlokov razsodiščne komisije od zadnje pomladi. Devetnajst plovbnih družb je odgovorilo z "ne" na unijske zahteve.

Podjetniki pravijo, da se bodo udeležili skupne konference z zastopniki unij, toda pristali ne bodo na ničesar, češ, da delavci stalno krše pogodbo s stavkami. Kažejo na devet ladij, ki stoje v pristaniščih, ker jih delavci ne marajo izločiti.

Na drugi strani tudi unije pravijo isto o podjetnikih, namreč da stalno krše pogodbo in odloke razsodišča.

Pogodba poteče 30. septembra in bo avtomatično obnovljena, če ena ali druga stranka ne zahteva modifikacije 30 dni pred potekom. V Crockettu je Warehousemen's unija to že storila, nakar je California & Hawaiian Sugar Corp. zagrozila, da bo zaprla sladkarno, kjer dela 1000 delavcev.

MUSSOLINI TIRA ITALIJO V EKONOMSKI POLOM

Tudi če dobi Abesinijo, italijanskemu ljudstvu ne bo pomagano

INFLACIJA GOTOVA STVAR

Ženeva. — Ne glode na to, kakšen bo zaključek Lige narodov v zvezi z italijansko-abisinskim konfliktom, je vsekakor jasno to, da Italija stoji pred popolnim ekonomskim polomom. Mussoliniju lahko da proste roke za svojo imperialistično avanturo v vzhodni Afriki, kar bi pomenilo popolni bankrot Lige, lahko ga odvrne od napovedi vojne z raznimi koncesijami, ali se pa izreče za sankcije, kljub temu pa ne more noben teh korakov dosti spreminiti Mussolinijevega bankrotnega gospodarstva.

Ni še dolgo, ko je bil Mussolini ljubljence vseh torijskih kapitalistov brez razlike na deželo. Še celo nekateri "liberalci" so hvalili njegov "vzorni" in gospodarski. Oboževali so njegovo "državništvo" in njegove fašistične metode, po katerih naj bi ozdravil bolni kapitalizem. Bil jim je idealni protitež proti socialističnemu gibanju.

Danes pa tudi kapitalisti vidijo vso drugačno Italijo kakor so jo še pred nekaj leti. V močnega Mussolinija so zadnje čase izgubili vse zaupanje, ker bi mu drugače ne odpovedali kredita. Fašistična Italija nima danes namreč nobenega kredita pri nobenem kapitalistu, niti pri o-nih, ki so bili največji oboževalci Mussolinija. Zdar mora tujezemskim kapitalistom prejši dober denar, zlato, predno more dobiti en sam kos ali funt blaga. Na "puf" mu ne da več nihče.

Razlog za ta razmeroma nagel preobrat je dvojen. Prvič je vladni deficit, ki narašča od leta do leta. Drugič je temna gospodarska bodočnost Italije. S pripravi za imperialistično vojno v vzhodni Afriki je Mussolini spravil velike finance še veliko bolj iz ravnotežja. Ko je Mussolini pred nekaj meseci sekvestriral vse inozemske investicije Italijanov in sploh vse vrednostne papirje ter jih plačal z lrami, so mednarodni kapitalisti spoznali, da postaja fašistična Italija ekonomski vakuum. Pri njih je izgubila ves kredit, dat je bil za Italijo.

Na drugi strani stoji Italija tudi pred sigurno inflacijo, in to posebno še, če prične vojno z Abesinijo. Liro drži za enkrat pokonci s sekvestriranimi inozemskimi devizami in z zlato rezervi, ki znaša 400 milijonov dolarjev. Ker je njena mednarodna trgovina pasivna in fašistični režim zdaj brez inozemskega kredita, mora to rezervno črpati za plačevanje bilance.

In ker mora importirati skoraj ves premog, železno rudo, petrolej ter izdelke in več drugih stvari, katere neobhodno rabijo v svoje vrste, bo svojo zlato rezervno naglo izčrpala. Italija faktično producira samo eno vojno komoditeto, za vse ostale je v veliki meri ali pa popolnoma odvisna od uvozne trgovine. Kadar bo izčrpala to rezervno, ji ne bo preostajalo drugega kakor pognati tiskarske stroje za tiskanje denarja. S tiskanjem ničvrednih lir bo dobila smrtni udarec tudi njena uvozna trgovina.

Ta proces absolutnega gospodarskega poloma bo fašistična Italija še bolj pospešila, če kljub mednarodni opoziciji napade Abesinijo. V tem slučaju je sigurno, da bodo demokratične sile v drugih državah vodile opol-delavcev.

Zrtev poplav v Las Crucesu, N. M., ki so morale zapustiti svoje domove, ko je reka Rio Grande prestopila bregove.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

NAŠIČKA AFERA

...katere pravi lastniki ni-
...je leta pustošila na-
...gondove. — V milijonske
...s podkupninami je za-
...več sto ljudi, med nji-
...politiški

Ljubljana.

Nekaj mesecev traja v Os-
...proces glede afer podjetja
...d. d. Ta proces je
...kar jih je bilo v Jugos-
...in poznavalci menijo, da
...francoski Staviški ostr-
...je zvedel, kako je ta
...uspevala pri nas in kako
...bilijardi s podkupninami,
...bilijardi. Proces traja
...več mesecev, a javnost je
...vedela kaj malo, ker se
...nekaj meseci tisk ni smel
...te aferi obširneje in
...je ostala javnost prikrita,
...in katere "ugledne" poli-
...čnosti so zapletene va-

...je sekala gozdove, ba-
...je lesno industrijo. Ve-
...godovi v Slavoniji in
...pa tudi v Prekmurju in
...so večidel izsekani. Kdo
...je izsekal? Naškiče? Kate-
...Državne.

Naškiča je potem spet pro-
...je državi (železnicam

...zato, da je Naškiča
...govorila vseh. Od dr-
...postavljene komisije za
...železnih prago in
...lesa od Naškiče za dr-
...prejemala redno nagra-
...je pravi, podkupnine.
...komisije, ki so prišli v ka-
...podjetje Naškiče po
...dolžnosti, so bili za tisti
...podjetje Naškiče: jedli, pili in
...na račun podjetja in do-
...in toliko par nagrade
...kos lesa, ki so ga pri-
...dobrega in ga nabavili
...Tudi so člani komisije
...podjetja še druga
...lahko pa so si jih tudi
...izbirali. Nekateri čla-
...sploh niso čakali tak-
...povabila, marveč so kar
...volji kupili to in ono,
...pa vdeli poslali Naškiči.
...naratelj obratov Naškiče
...državi so take račune
...plačali.

...poleg teh podkupnin so
...podkupnine tudi v Beo-
...Tudi ministri so med
...ki so temu bogatemu pod-
...stavljali dani, da so ka-
...njo ne dinarji, ampak mi-
...No je sodišče zdaj zasli-
...ravnatelja Naškiče, ki
...je ugotovilo, da je druž-
...v petih letih nad 36
...novov za podkupnine. Dru-
...je izdatke knjižila kot
...izdatke. Samo leta
...je plačala družba 17 mi-
...834 tisoč dinarjev "na-
...Če je družba samo za
...izdala v enem letu
...milijonov, potem si lahko
...koliko dobička je imela
...sama! A kdo so lastniki
...Gotovo je le eno:
...je v tujih rokah. A kdo
...lastnik, tega doslej ob-
...ne vemo. Ali je to že-
...družba "Union-Nasie"
...to neki ameriški trust
...to bodo skušali
...gotoviti.

...se je pri Naškiči č-
...sistem podkupniva-
...Določeno je bilo — pač ob-
...do 20 par za vsak pre-
...bilijardi, prazen te-
...in stanovanje za
...prometno osebo je do-
...vazagon 5 Din, gozdni
...je 10.000 Din na leto,
...tanjki, okrajni načel-
...od 500 do 2000 Din. Si-
...je bil pri Naškiči kar ob-
...kaj kjerkoli je imela
...vojrat, tamkaj so
...železnice dobili
...na vsako novo leto
...nagrade, ne glede na
...kaj pomagali Naškiči
...Berat je le v tako vi-
...počinjav, gozdnim
...železnice, možno
...Naškiča prejela v
...ne države gozdove, ki
...vredni sečnje. Tudi

metnim ministrom in vso vlado
so kar se da domače in tesne.
Mar ne bi mogel izdati javno-
sti, kaj misli vlada storiti proti
grozeči nevarnosti za slovenske-
ga rudarja? Mar ne bi mogel
povedati, ali je ta sklep glede
nakupa premoga za državne že-
leznice sklep sedanje vlade ali
prejšnje? In ali namerava vlada
preklicati ta sklep, ki je po-
guben za slovenske rudarje in za
celotno slovensko gospodarstvo?

Umrli za opeklinami. — Pred
nekaj dnevi se je pripetila huda
nesreča delavki Mariji Miklošiči,
stanujoči na Brdu pri Vi-
ču (Ljubljana). Kuhala je do-
ma kosilo, pa je vili špirta na
drva, da bi hitreje zagorelo.
Vnel pa se je tudi špirt v stekle-
nici, ki jo je razneslo — in na-
slednji hip je bila Miklošičeva
že vsa v ognju. Vso opečeno
so prepeljali v ljubljansko bol-
nišnico, kjer je zdaj opeklinam
podlegla. Zapušta dva otroka.

Smrt v potoku. — V Pristavi
pri Škofji vasi (celjska okolica)
so našli v potoku Ložnica 68-let-
nega posestnika Antona Rezarja
mrtvega. Pogrešali so ga že ne-
kaj dni. Šel je bil v svoj vino-
grad pri Frankolovem, ko pa se
je zvečer vračal domov v Lju-
bečno, je v Pristavi padel v po-
tok, obeležal nezvesten ter se
zadušil v vodi. Zapušta vdovo
in 5 otrok.

**Jugoslovanski način poceni-
tve.** — V drugih državah bi naj-
brže ne bila mogoča objava take
uradne novice, kakor smo jo
brali v nedeljo 25. avgusta v ju-
goslovanskem tisku. Vsi bi sma-
trali tako poročilo za smešno.
Gre namreč za pocenitev vžiga-
lic. Prosimo, preberite resno
tole uradno poročilo vladne ti-
skovne agencije v Beogradu:
"Da bi zlasti kmečkemu prebi-
valstvu olajšala nakup vžigalic,
je uprava državnih monopolov
že aprila meseca sklenila uvesti
novo obliko vžigalic z izpreme-
njeno ceno po pol dinarja za
škatičico. Zdjaj pridejo te vžig-
alice po vsej državi v promet.
V novih škatičicah bo po 30 vžig-
galic, stale pa bodo pol dinarja.
V normalnih vžigalicah, ki sta-
nejo en dinar, je 60 vžigalic."
Kaj ni to nov način pocenitve?
Doselej je stalo 60 vžigalic en di-
nar, poslej pa bo stalo 30 vžig-
galic pol dinarja. Dobri raču-
narji so v Monopolski upravi,
čestitaji jim je treba!

**Kako so trčili prejšnji reži-
mi?** — Mnogi listi objavljajo šte-
vilke milijonov, ki so jih potra-
tili prejšnji režimi za svojo agi-
tациjo, za svoje shode in volitve.
Kajti če bi ne bil tekel denar, bi
prejšnje vlade ne mogle organi-
zirati takih shodov niti bi dobile
toliko glasov pri volitvah, kakor
so jih. Javnosti je še v spomi-
nu, kako je Uzunovićev režim
organiziral velik shod v Nišu,
kamor so vozili posebni vlaki z
vseh koncev in krajev, seveda
po tako nizki voznini, da si se
za par dinarjev peljal iz Ljub-
ljane do Beograda. Drugo bi
bila morala plačati Uzunović-
Kramerjeva stranka, ki pa je
seveda ostala lepo dolžna. Prav
tako je stala težke milijone Jev-
tičeva agitacija letošnjo pomlad
za volitve. Okrog 70 milijonov
je šlo baje za te volitve. (Pa
je bil še tako za Jevtiča slab
uspeh: zletel je z vlade!) Tudi
"Slovenec" rad piše o tem za-
pravljanju državnega denarja
za tem tole: kaj uspešno po-
bivši vladi. Opozicijski tisk pa
naglašja dejstvo, da je bil fi-
nančni minister za časa Jevtiča
baš sedanji vladni predsednik
dr. Stojadinović.

Vesti s Primorskega

Istrski vodovod

V kratkem bo razpisana v o-
kviru tako imenovanega istrske-
ga vodovoda zgraditev četrtega
dela vodovodnega omrežja, ki
se bo raztezalo proti Poreču in
Labinju, kjer se bo mirenška
voda uporabljala predvsem v
industrijske svrhe. Za ta dela je
določenih 22 milijonov lir izdat-
kov. Z zgraditvijo tako zvanega
rižanskega vodovoda se je kon-
cem maja t. l. dogradil tretji del
vodovodnega omrežja. V celoti
je istrski vodovodni konzorcij
doslej izdal za vodovodne napra-
ve 50 milijonov lir.

Smrtina nesreča v Kobaridu
Dne 23. avg. se je pripetila 19-
letnemu delavcu Francu Muniču
iz Volč pri Tolminu smrtna ne-
sreča. Prišel je v Kobarid k ne-
kemu trgovcu z železnino in mu
prinesel več starih granat, ki
jih je našel v tolminskih gozdo-
vih. Trgovca pa ni bilo doma.
Zato se je odpravil na dvorišče
za trgovino, kjer je neki dela-
vec nakladal staro železo in is-
strelke granat na voz. Munič je
našel med drugo ropotijo del
stare granate, ki je bil v njej še
dinamit. Poskušal je razstaviti
nevarno stvar, nenadno pa mu
je v rokah eksplodirala in ga do-
besedno raztrgala. Delavcu, ki
je stal prav blizu njega, se k
sreči ni nič hudega pripetilo.
Munič je bil na mestu mrtev.
Njegove zemske ostanke so pre-
peljali v Volče, kjer so jih po-
kopali.

**Tudi železnica Kanfanar-
Rovinj,** stranski odcepek poreške
železnice, je bila ukinjena. Po
tej progi bodo po potrebi pre-
važali samo še težje topeve. Po-
leg avtomobilskega prometa pa
se v nadomestitev poreške pro-
ge uvedejo nekatere nove pro-
metne zveze med prizadeti ob-
morakimi kraji z obalnimi la-
dijami.

V Materadi pri Umagu se je
27. avg. vršilo kmečko zborova-
nje, na katerem so zastopniki
fašistične stranke in fašističnih
gospodarskih ustanov govorili o
zimski socialni akciji, o tamka-
šnji kmečki zadrugi, o vinograd-
niški zadrugi v Umagu in dru-
gih sličnih vprašanjih. Govorni-
ki so ljudem tudi obljubili, da
bo vas v kratkem dobila vodo-
vod in električni tok.

Poveljstvo gozdne milice je v
Dolu-Otlici nad Ajdovščino in v
Lokvah zbralo med delavstvom,
zaposlenim v tamkajšnjih dr-
žavnih gozdovih, 378.142.60 lir
prispevkov za zimsko socialno
akcijo. Za tako zvano zimsko
pomoč je moral prispevati vsak
delavec v sorazmerju s svojimi
prejemki.

V Ajdovščini se je ponesrečil
13 letni Marij Gregor. Padel je
z voza in si zlomil desno nogo.
Z reševalnim avtomobilom so ga
prepeljali v gorško občinsko
bolnišnico.

Mussolini tira Italijo v ekonomski polom

(Nadaljevanje s 1. strani.)

zicijo proti ekonomski in finan-
čni opori fašistični Italiji brez
ozira, kaj gosti Liga narodov.
Če se slednja izreče za sankcije,
kar je dvomljivo, bi bil Mussoli-
njev režim še toliko bolj udar-
jen.

V slučaju, da fašistična Ita-
lija kljub temu napade Abesini-
jo in jo okupira, bi od podjarm-
ljene dežele vasedo ne imela ko-
risti, ker bi je ne mogla gospo-
darsko razviti brez pomoči tuje-
ga kapitala. Z okupacijo Abesi-
nije bi Italija torej v najbolj-
šem slučaju držala le vreoč,
mednarodni kapitalisti bi imeli
pa žetev.

V priložnost dejstev je Musso-
linijeva politika skoraj nerazum-
ljiva. Da ni bazirana na razume-
vanju, marveč na blaznosti in
skrajnem egotizmu človeka, ki
vodi usodo Italije, je gotovo. Le
njegov egoizem, ki meji na blaz-
nost, omogoča Mussoliniju, da
vidi v sebi novega Cezarja in re-
stavriranje starega rimskega
imperija, na drugi strani mu pa
zabranjuje predvideti svoj la-
sten, tragičen polom.

Možno je tudi, da ni slep in
se zaveda svojega neodvrgljive-
ga padea, hoče pa pasti kot ve-
lik "junak" in Napoleon dvaj-
setega stoletja. Kaj zato, če pri-
tem pogine stotisoče Italijanov
in se fašistična Italija spremeni
v gospodarske in socialne raz-
valine. V svojem blaznem egoi-
zmu mora biti vsekakor sigu-
ren, da se bo njegovo ime ble-
šalo v zgodovini kakor se ble-
šketa Napoleono, Cezarjevo in
drugih velikih "osvobodilcev"
zatiranih narodov. Skoraj goto-
vo pa ne vidi te razlike, da je
bil Napoleon poražen na bojišču
kot vojaški vojskovodja. Musso-
lini bo pa poražen kot gospodar-
ski vojskovodja. V resnici je
podoben Insultu in Italija In-
sullovemu cesarstvu pred polo-
mom.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois
Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMER, prvi podpredsednik... 996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:
JOHN PETROVICH, predsednik... 595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR... Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ... Box 267, Strabana, Pa.
FRANK PODBOJ... Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH... 19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:
FRANK ZATZ, predsednik... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI... 25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POSOBILNOST: — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradi, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se navedejo na predsedništvo.
VSE DENARNE poslovanje in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote sploš-
no, naj pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, ki se tičejo poslovanja, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi s blaginjskimi posli, naj se pošiljajo na blaginjsko.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Franku Sajan,
predsedniku nadzornega odbora.
VSE PRIZIVI na gl. porotni odbor so naj pošiljajo na John Goršek, predsednika porot-
nega odbora.
VSE DOPISI in drugi spisi, navedenih, oglas, naročila in spisi, kar je v zvezi s
glavnimi jednoto, naj se pošiljajo na "PROSVETA," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: — Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than club
members should be addressed to secretary's office.
Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up
with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank
Sajan, chairman of the Board of Supervisors.
Charges, complaints and appeals should be addressed to John Goršek, chairman, Judicial
Committee.

Krvavi izgredi na Grškem zaradi kralja

Atene, 12. sept. — Pri več-
rajšnjih protimonarhističnih iz-
gredih na Grškem so bile tri
osebe ubite in mnogo ranjenih.
Predsednik republike Zaimis je
odklonil zahtevo monarhistov,
da mora odstopiti. Zaimis je iz-
javil, da ostane v službi toliko
časa, dokler grški volilci s "po-
štenim glasovanjem" ne odloči-
jo, dali Grčija ostane republika
ali spet postane monarhija. De-
lavske organizacije so zagrožile
s splošno stavko proti monarhi-
stični kampanji za plebiscit.

Stirje ranjeni v bitki v mestni hiši v St. Louisu

St. Louis, Mo. — Med demo-
kratsko politično družino, ki go-
spodari v mestu, se je v sredo v
mestni hiši inasenciral prepir, iz
katerega se je izcimila bitka na
revolverje. Dva politika in dva
policeja so bili lahko ranjeni.
Demokratski voditelji so kasne-
je pojasnili, da je bil "majhen
politični prepir in ker fantje no-
sijo revolverje v žepu, so mora-
li kajpada streljati"...

Delavstvo v Connecticutu za Hill-quitov amandament

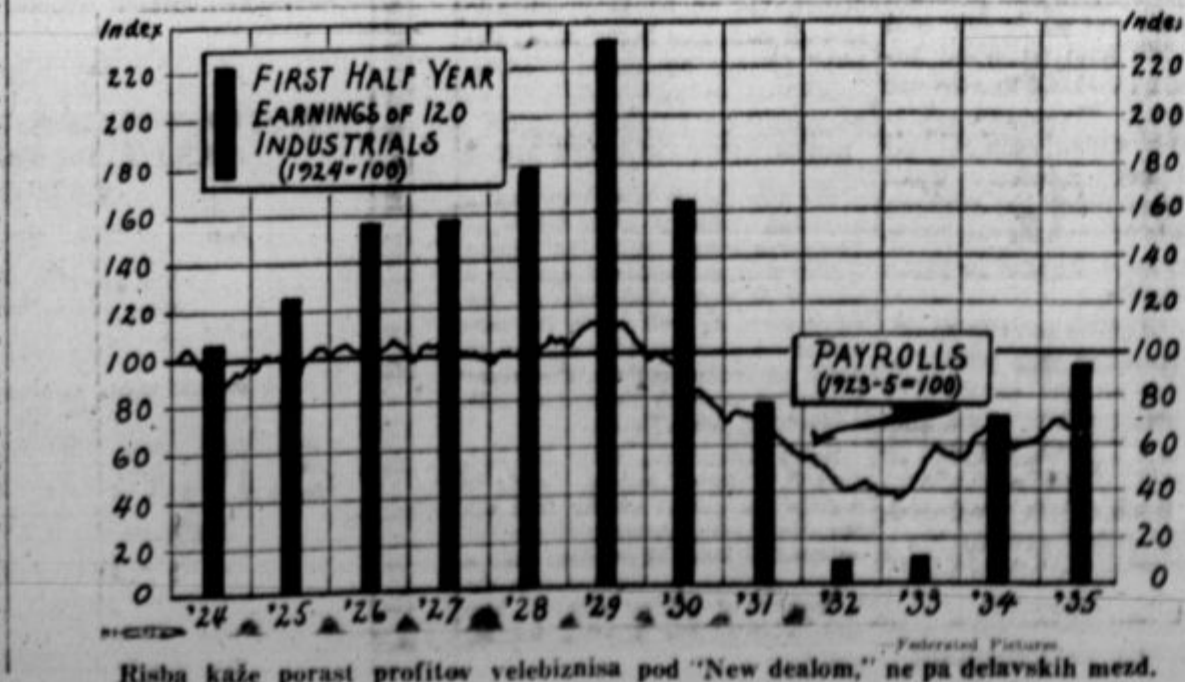
Danbury, Conn. — Konven-
cija državne delavske federacije
se je soglasno izrekla za Hill-
quitov amandament delavskih
pravic in instruirala lokalne u-
nije, "naj store vse v njih moči
za podpiranje amandamenta." To
je šesta državna delavska kon-
vencija, ki je indorsirala ta a-
mandament, ena mednarodna u-
nija, 30 centralnih in večje šte-
vilo krajevnih unij.

Thomasovi shodi v Louisiani preklicani

Chicago. — Glavni stan soci-
alistične stranke naznanja, da
radi umora Hueyja Longa Tho-
mas ne bo šel v oktobru na go-
vorniško turo v Louisiano, kjer
je nameraval nastopiti proti
Longovi diktaturi. Če bo šel po-
zneje tja, je odvisno od politič-
nega razvoja v Louisiani.

Grupa ruskih inženirjev, ki se zabava s svojimi družinami v moskovskem parku.

Risba kaže porast profitov velebiznisa pod "New dealom," ne pa delavskih mezd.

